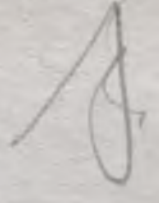

ELŻBIETY
Muzeum Pomorskie Armii Krajowej
ul. Podmurna 93, tel. 0040 522 186
www.zawackie.pl; www.zawackie.org.pl
REGON 1425127; NIP 525-125-127; REGON 1425127
KRS 000041612
KUR 02 1000 1006 0000 0000 5002 0244

przekazanych przez
dr. B. Ziolkowskiego

24.10.2006

dr B Ziolkowski

7-800 Włocławek++

Włocławek
t. nauca.
Skibińska Janina
z d. Brożek

HK: 852/2195 Pom.

SPIS ZAWARTOŚCI
TECZKI

Janina Skibińska Janina
.....
J-852/2.195 Pom.
.....
Włodawek taj. nazwa
.....

I./1. Relacja *k. 2 s. 1-4*

I./2. Dokumenty (sensu stricto) dotyczące relatora —

I./3. Inne materiały dokumentacyjne dotyczące relatora *k. 6 s. 1-9*

II. Materiały uzupełniające relację *k. 2 s. 1-2*

III./1. Materiały dotyczące rodziny relatora —

III./2. Materiały dotyczące ogólnie okresu sprzed 1939 r. —

III./3. Materiały dotyczące ogólnie okresu okupacji (1939-1945) —

III./4. Materiały dotyczące ogólnie okresu po 1945 —

III./5. Inne ... —

IV. Korespondencja

V. Nazwiskowe karty informacyjne *k. 3*

VI. Fotografie *dziat i komografii*

1/11. Delajja

1. Życiomyślność - Delajja ^{Janiny} ~~Janiny~~ Skubini-
skiej z 25.04.1955, kserokop.
nklp. (2 wersje)

k.2 s.1-4-

Lyciorys

Urodziłam się w Aleksandronie Kujawskim dnia 24 grudnia 1905 r. z ojca Brojka Kasimiera i matki Brojek Franciszki z domu Olejnik. Ojciec pochodzenia chłopskiego był pracownikiem na Kolejach Państwowych. Do 18 lat wychowywałam się pod opieką rodziców i pozostawałam na ich utrzymaniu. Do szkoły powszechnej uczęszczałam w Aleksandronie Kujawskim. Do szkoły średniej uczęszczałam w Teruminie i tu skończyłam 6 klas w 1923 r. Od 1 października 1923 r. otrzymałam posadę nauczycielki niekwalifikowanej w Stryskach obecnie Cety pow. Włocławskie. Od 1 stycznia 1924 r. otrzymałam nominację tymczasowej nauczycielki. W czasie wakacji skończyłam początkowy kurs metodyczno-pedagogiczny Kursu końcowego metodyczno-pedag. nie skończyłam z powodu choroby mającej zajęte płucia i chore serce. W posady ewoluowana zostałam przez Komisję Lekarską otrzymując odpłatną trzy miesięczną pensję. Po wyjeździe za męża pozostawałam na utrzymaniu męża w 1939 r. mieszkając w Gdyni. W październiku 1939 r. będąc wysiedloną z dziećmi przez okupanta zamieszkałam w Włocławskich pow. Włocławskie. Od 1940 r. zajęłam się tajnym nieorganizowanym nauczaniem dzieci, które prowadziłam do czasu wyzwolenia, narażając się często na prześladowanie ze strony okupanta. Po wyzwoleniu na prośbę miejscowego społeczeństwa zorganizowałam szkołę (4 klasy) w Włocławskich ucząc 117 dzieci, a po południu

kurs dla starszej młodzieży. Na tej placówce
pracowała do 30 września 1946 r. Następnie ²
na własną prośbę została przeniesiona do
Grabkowa pow. Włocławek. Tu wstąpiła do P.P.R.,
a następnie do P.Z.P.R. W godzinach porannej
miejscu nauce analfabetów. Uczęszczając do
Lecznicy Pejanowej w Włocławku uzyskała
kwalifikację zawodową 30 czerwca 1949 r. i otrzymała
świadectwo ukończenia Liceum Pedagogicznego.

31 sierpnia 1949 r. została przeniesiona na stanowisko
kierownika szkoły podst. w Sarnowie
bylej gminy Piaski pow. Włocławek gdzie została
2 szkoły nauczycielskie realizujące 5 klas. Obecnie
pracują 4 szkoły nauczycielskie realizujące 7 klas
szkoły podst.

Skibińska Janina

Sarnowo, d. 5. 8. 1955 r.

Lyciorys.

3
A

Urodziłam się w Aleksandrowie kujawskim dnia 24. XII. 1905 r. Pochodzenia jestem chłopskiego, ponieważ rodzice moi pochodzą z chłopów.

Mając 8 lat zaczęłam chodzić do szkoły powsz. Po skończeniu 3 oddziałów wstąpiłam do gimnazjum żeńskiego w Toruniu. W roku 1923 opuściłam szkołę, kończąc 6 klas gimnazjum.

W październiku tegoż roku po skierowaniu podania na nauczycielkę otrzymałam posadę w gm. Cholecz por. Włocławek. Od 1 stycznia 1924 r. zostałam mianowana jako tymczasowa nauczycielka szkoły powsz. W czasie wakacji 1925 r. zostałam wezwana na miesięczny kurs metodyczno-pedagogiczny poraithowy do Włocławka. Kończąc kurs obowiązywał mnie w czasie następujących wakacji, w 1925 r. na własne żądanie zostałam przeniesiona do gm. Baruchowo szkoły 2-iej klasy. Z powodu emigracji jednej siostry w tej szkole, w tym roku otrzymałam przeniesienie do Włocławka w tej samej gminie. Tu organizuję szkołę 4-ego oddziału, w której jestem pierwszą nauczycielką. Na tej placówce długo mi pracuję, ponieważ w lutym 1927 r. zapadłam ciężko na płucę. Od września 1927 r. przez komisję lekarską zostaję zwolniona z posady, w celu dalszego leczenia się na płucę. Po dojściu do zdrowia, występuję znowu i wyjeżdżam do Gdyni. W Gdyni nie zajmowałam posady, ponieważ mój dawca mi utrzymywał pracę w Karsztaku Marynarki Wojennej do czasu wybuchu wojny

t.j. do 1939 r.

W pierwszym roku wojny zostałam przez okupanta z Gdyni wysiedlona z dziećmi, a miera wywołano w Głab Siemice. Zamieszkałam w pow. włocławskim gm. Baruchowo w Kłostawicach. Znajdując się w bardzo ciężkich warunkach materialnych, zaczęłam dzieci potajemnie uczyć po polsku z narazieniem własnego życia. Służba ta, w krótkim czasie została wysiedzona przez władze niemieckie. Chcąc uniknąć aresztowania, nie uczyłam już we własnym mieszkaniu, lecz chodziłam po domach, gdzie dzieci się zbierały na naukę.

Po wyjściu okupanta, ludność miejscowa prosiła mnie, abym jako najprędzej zorganizowała im szkołę.

Po raz drugi przypada mi ten zaszczyt zorganizować szkołę i krzewić oświatę w tej samej miejscowości t.j. w Kłostawicach. Chętnie organizuję i zaczynam naukę 12 lutego 1945 ze 117 dziećmi tworząc 4 oddziały i kurs po południowy dla dorosłych.

Pracowałam tu 2 lata. Następnie zostałam przeniesiona do Grabkowa i tu pracuję 3 lata.

W trakcie naukowym od 1946 r. uzupełniałam brakujące mi kwalifikacje, które zdobyłam dnia 1 czerwca 1949 r. zdającą się z dypl. matury Liceum Pedagog.

Skibińska Janina

e 446

1/3 Materiały dotyczące reletora: Skibińska
Joanna, Janina

1. Ambietta personalna z 5.04. 1955,
kserokop. oryg.

k. 4 s. 1-7

2. Oświadczenie w sprawie udzielenia
tajnego pozwolenia:

- Leonie Pałaszewskiego, Rojewskie-
go Władysława z 20.05. 1955,

- zaświadczenie Pow. (Inryplim) Rody
Warodowej z 30.06. 1955 = kserokopia

wypisu z akt Arch. Zakładowego
Delegatury Kuratorium Oświaty we
Wrocławu - sygn. 1985, rkp. B.

Ziótkowskiego

k. 1 s. 8

3. Oświadczenie Cwiklinskiej Wła-
dystawy z 28.05. 1955 - wypis
sponydzony przez B. Ziótkowskiego
z Arch. Sekc. Deleg. Kuratorium
Oświaty we Wrocławu, sygn. 1985,
kserokop. rkp.

k. 1 s. 9

miejsce
na fotografię
4,5 x 6 cm
(załączyć 2 fotografie)

ANKIETA PERSONALNA

(Przed wypełnieniem należy ankietę uważnie przeczytać,
następnie odpowiedzieć czytelnie i wyczerpująco na wszystkie pytania)

PYTANIA		ODPOWIEDZI	
1. Nazwisko i imię, imię ojca (dla mężatek nazwisko panieńskie. W wypadku zmiany podać nazwisko poprzednie)		Skibińska Janina z domu Brożek, imię ojca Kasimiera	
2. Pseudonimy. (Podać wszystkie pseudonimy pod jakimi występował, podać gdzie i kiedy)			
3. Data i miejsce urodzenia (Podać wieś, miasto, gminę, powiat, województwo i kraj)		24 grudnia 1905 r. w Aleksandrowie Kujawskim	
4. Narodowość		Polska	
5. Przynależność państwowa		Polska	
6. Pochodzenie społeczne, przynależność klasowa rodziców. (Robotnicze, chłopskie, z inteligencji pracującej, drobnomieszczańskie, burżuazyjne)		Robotnicze	
7. Przynależność społeczna (Robotnik, chłop, inteligent prac. i inne)		Inteligent pracujący	
8. Zawód wyuczony		Nauczycielka	
9. Zawód wykonywany		Nauczycielka	
10. Wykształcenie (podać dokładnie jaki zakład naukowy ukończył)		Matura licum Pedagog.	
11. Stopień naukowy		Średni	
12. Znajomość języków obcych		Słabo	Biegle w mowie i piśmie
		francuski	
		niemiecki	
13. Stan cywilny i ilość członków rodziny na utrzymaniu		małżenstwo — 3 osoby na utrzymaniu	
14. Nazwisko i imię żony (męża) Nazwisko panieńskie żony		Skibiński Władysław	

PYTANIA

ODPOWIEDZI

15. Stosunek do służby wojskowej. Wyszczególnić do jakich armii i formacji wojskowych należał a) do 1939 r. w kraju lub zagranicą. Gdzie i kiedy i na jakim stanowisku

i kiedy został zdemobilizowany oraz ostatni stopień wojskowy b) w okresie i przez kogo został nadany. okupacji Kto może to potwierdzić.

15a. Czy był w oddziałach partyzanckich? W jakich, kiedy i jak się nazywały, gdzie działały, kto był dowódcą? Kto to może potwierdzić.

16. Stosunek do służby wojskowej a) czy służył po wyzwoleniu w Ludowym Wojsku Polskim. (Odpowiedzieć: tak lub nie).

b) Czy służył w wojskowych formacjach zagranicą

c) Ostatni stopień wojskowy i przez kogo nadany

17. Czy i jakie posiada odznaczenia Kiedy i przez kogo nadane?

18. Stan majątkowy: Wskazać jakie nieruchomości a) własny posiada lub posiadał, gdzie i co się z nimi stało. Czy jest współnikiem w prywatnym przedsiębiorstwie.

b) rodziców

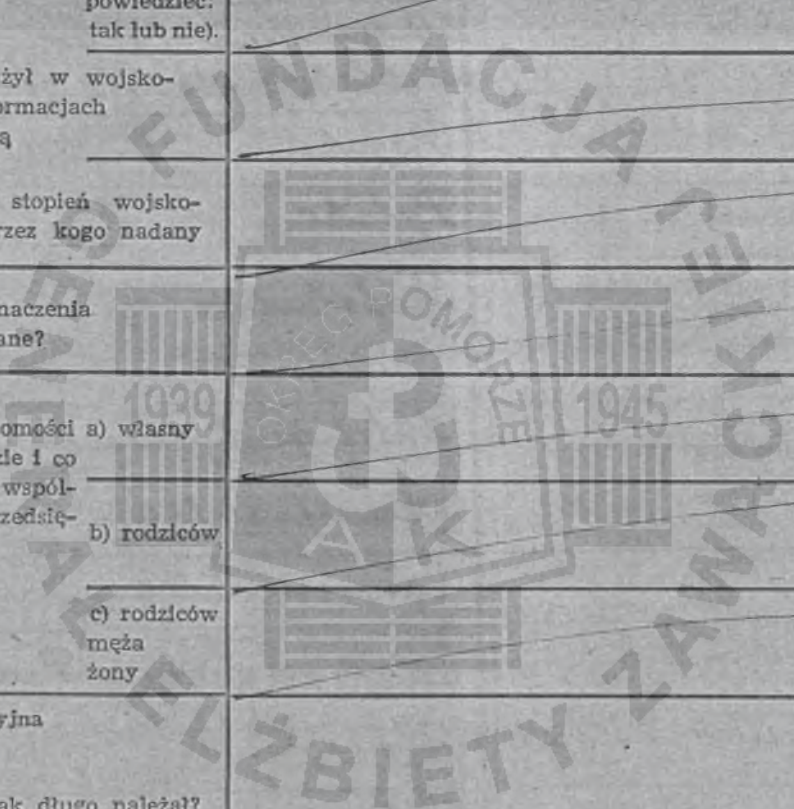
c) rodziców męża żony

19. Przynależność organizacyjna do 1939 r.

a) Czy należał do KPP? Kiedy i gdzie wstąpił, jak długo należał? Czy miał przerwy w przynależności do KPP i z jakich powodów? Kiedy i jak długo? Czy był karany partyjnie i za co? Kto może potwierdzić zgodność powyższych danych?

b) Czy należał do KZMP lub „Życia“? Kiedy i gdzie wstąpił? Jak długo należał? Kto może potwierdzić zgodność powyższych danych?

c) Czy należał do PPS, SL? Gdzie i kiedy wstąpił? Jak długo należał? Czy miał przerwy w przynależności do Partii i z jakich powodów? Czy był karany partyjnie i za co? Kto może potwierdzić zgodność powyższych danych?

PYTANIA	ODPOWIEDZI
d) Czy należał do OM TUR, ZNMS, WICI? Gdzie, kiedy, jak długo i kto może potwierdzić?	
e) Czy należał do BBWR, OZON, Endecji, Chaderji, Sjonistów? Kiedy i gdzie wstąpił, jak długo należał? Jakie pełnił funkcje i w jakich Instytucjach? Kto może potwierdzić zgodność powyższych danych?	
f) Czy należał do ONR, OWP, strzelca, Legionu Młodych, itp? Gdzie i kiedy wstąpił? Jak długo należał? Jakiej zajmował stanowisko i kto to może potwierdzić?	
g) Do jakich innych partii lub organizacji należał? Gdzie, kiedy, jak długo? Jakiej pełnił funkcje i w jakich instancjach? Kto to może potwierdzić?	
h) Czy był członkiem Związku Zawodowego i jakiego (Klasowego, ZZZ, Polska Praca i inne). Czy był funkcjonariuszem lub wchodził do Zarządu? (jakiego Związku, kiedy i gdzie?) Czy w tym okresie był delegatem robotniczym, kiedy i gdzie?	
20. Przynależność organizacyjna w okresie okupacji: a) Czy był członkiem PPR lub grup, z których powstała PPR? Gdzie i kiedy wstąpił? Kto może potwierdzić?	
b) Czy należał do RPPS, WRN, PS, PPS-Lewicy? Wymienić do jakiej organizacji, gdzie i kiedy wstąpił i kto może potwierdzić?	
c) Do jakich innych organizacji politycznych, społecznych czy wojskowych należał? Wymienić do jakiej, gdzie i kiedy? Kto może potwierdzić zgodność tych danych?	
21. Przynależność organizacyjna po wyzwoleniu: a) Czy jest członkiem lub kandydatem PZPR? Kiedy i gdzie wstąpił? Podać nazwiska wprowadzających. Nr legitymacji partyjnej z zaznaczeniem, przez kogo wydana? Czy był karany partyjnie? Za co? Kto i jaką wymierzył karę?	<p>Jest członkiem PZPR Wstąpiła do PZPR 15. XII. 1948 r. Nr legitymacji 0734024 wydana przez Komitet Powiatowy w Hrostawku. Karana nie była.</p>
b) Do jakiej innej partii należy lub należał po wyzwoleniu? Gdzie i kiedy wstąpił?	<p>Po wyzwoleniu w 1947 r. wstąpiła do PPR w Grabkowie pow. Hrostawek</p>
c) Czy jest członkiem ZMP? Gdzie i kiedy wstąpił?	
d) Czy po wyzwoleniu brał udział w pracy podziemnej? Czy i kiedy i gdzie ujawnił się?	

PYTANIA

ODPOWIEDZI

22. Czy był prześladowany przez władze sanacyjne do 1939 r.
Czy był więziony, karany sądownie, za co, kiedy i gdzie? Jak się zachowywał w śledztwie, więzieniu, w Berezie Kartuskiej? Kto to może poświadczyć?

nie

23. Czy był prześladowany w czasie okupacji i w jaki sposób?
a) aresztowany?
b) obóz koncentracyjny?
c) obóz jeńców?
d) wywieziony na roboty?
Za co, gdzie i kiedy, w jakich okolicznościach? Jak się zachowywał? Kto może potwierdzić?

nie

24. Czy miał volkslistę i jakiej grupy? Czy należał do innych uprzywilejowanych grup narodowościowych? Czy został zrehabilitowany, gdzie kiedy i przez kogo?

nie

25. Czy był karany po wyzwoleniu? Za co, kiedy, przez jaki sąd i jakim wyrokiem?

nie

26. Czy był zagranicą? Gdzie, kiedy, jak długo? Przyczyna wyjazdu i czym się trudnił? Do jakiej partii lub organizacji należał zagranicą?

nie

27. Czy posiada rodzinę zagranicą? Gdzie, od kiedy i czym się zajmują? Wymienić nazwisko i stopień pokrewieństwa

nie

28. Czy ktoś z członków rodziny był prześladowany przez okupanta i za co? W jakiej formie? Wymienić nazwisko i stopień pokrewieństwa.

Małż i syn, który jest naukowy i bez wywieśienienia na przymusowe roboty

29. Czy ktoś z członków rodziny służył do 1939 r. lub w okresie okupacji w policji, żandarmerii, straży więziennej, Korpusie Ochrony Pogranicza, 2-gim Oddziale itp. Kiedy, gdzie i w jakim charakterze. Wymienić nazwisko i stopień pokrewieństwa

nie

30. Czy ktoś z członków rodziny miał obywatelstwo niemieckie (reichdeutsch, volksdeutsch i jakiej grupy?). Wymienić nazwisko, stopień pokrewieństwa i na jakim stanowisku pracował w okresie okupacji?

nie

31. Czy ktoś z członków rodziny należał do ZWZ, AK, WIN, NSZ i tp. i jaką pełnił funkcję? Wymienić nazwisko i stopień pokrewieństwa.

nie

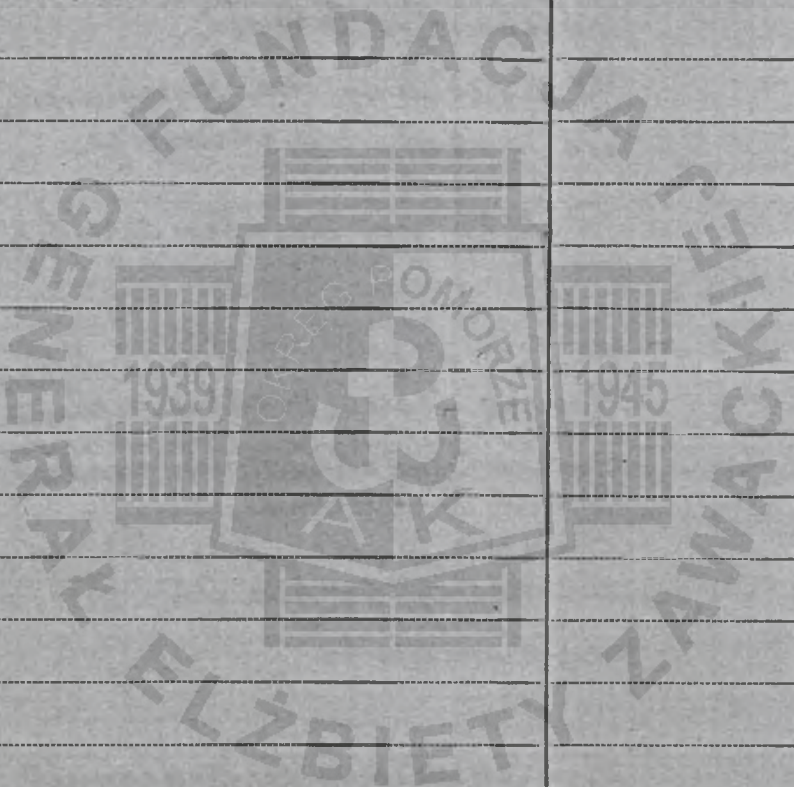
32. Czy ktoś z członków rodziny był karany po wyzwoleniu? Za co, czym i wyrokiem? Wymienić nazwisko i stopień pokrewieństwa

nie

33. Członkowie rodziny	Czyra się trudnili i z czego się utrzymywali	Do jakiej partii lub organizacji społecznej należeli i należą
Rodzice a) do 1933 r. b) w czasie okupacji c) po wyzwoleniu Podać ostatnie miejsce pracy i stanowisko	Matka z emerytury po mezu kolejaru. umarła —————	Związek kolejowy ————— —————
Żona Mąż a) do 1939 r. b) w czasie okupacji c) po wyzwoleniu Podać ostatnie miejsce pracy i stanowisko	Mąż robotnik (kotlarz) warsztatów Marynarki Wojennej w Gdyni. Wymuszony na przymusowe roboty do Niemiec Rolnik na dziale ekologicznej	————— ————— —————
Bracia Siostry (Podać nazwiska i imiona braci i sióstr) a) do 1939 r. b) w czasie okupacji c) po wyzwoleniu Podać ostatnie miejsce pracy i stanowisko	Bracia: Mieczysław - kolejarz Leon - praktyk. mechaniczny Jadwiga - na utrzymaniu matki Antolina - na utrzymaniu matki Barbara Bracia pracowali u Niemców - siostry są na ich utrzymaniu. Bracia: Mieczysław pracownik PKP w Toruniu Leon mechanicz. Spółdzielni w Aleksandrowie Kujawskim Jadwiga i Antolina - mechaniki Barbara - nauczycielka	————— ————— —————
Dzieci a) do 1939 r. b) w czasie okupacji	Na utrzymaniu rodziców. Władysław - Jan na utrzymaniu matki. Eugeniusz - pracuje u Niemców	————— —————
Podać ostatnie miejsce pracy lub uczelnię c) po wyzwoleniu	Eugeniusz - nauczyciel szkoły podstaw. w Samowiu pow. Włocławek Władysław - Jan na utrzymaniu matki	Eugeniusz - nauczyciel P.Z.S. Władysław - Jan - nauczyciel Z.O.P.

34. Praca zawodowa. Wymienić kolejno wszystkie miejsca pracy i zajmowane stanowiska od początku pracy zawodowej do dnia wypełnienia ankiety.

Okres		Gdzie pracował (nazwa instytucji)	Na jakim stanowisku	Miejscowość
od	do			
1.1.1924	31.12.1924	Szkoła Podstawowa	nauczycielka	Stryjski pow. Wiśtawice
1.1.1925	31.10.1925	Szkoła Podstawowa	nauczycielka	Świątkowice
1.11.1925	31.8.1927	Szkoła Podstawowa	nauczycielka kierowniczka	Wiśtawice
		12 lat przerwy do okresu wojny		
10.2.1945	30.9.1946	Szkoła Podstawowa	nauczycielka kierownicza	Wiśtawice
1.10.1946	31.8.1949	Szkoła Podstawowa	nauczycielka	Grabkowo
1.9.1949		Szkoła Podstawowa	kierowniczka	Sarnowo

N. 35. Działalność społeczno-polityczna. Wymienić kolejno partie polityczne, związki zawodowe i organizacje społeczne, do których należał i podać zajmowane w nich stanowiska od początku działalności społeczno-politycznej do dnia wypełnienia ankiety.

Okres		Nazwa organizacji, partii lub związku zawodowego	W jakim charakterze (funkcja)	Miejscowość
od	do			
1924	1927	Z.N.P.	członek	
1947	1948	P.P.R.	"	
1948		P.Z.P.R.	"	
1945		Z.N.P.	"	
1948		Z. Sam. Chł.	"	

36. Dokładny adres, numer telefonu służbowego i prywatnego

Skibińska Joanna

Sarnowo, poczta Izbica Kujawska, pow. Włocławek

Miejscowość

Sarnowo

dnia

5. 4

1955 r.

Prawdziwość powyższych danych potwierdzam własnoręcznym podpisem

Ankieta wraz ze szczegółowym życiorysem

przyjął i przejrzał

Kierownik Wydziału

Michał

(podpis kierownika personalnego)

Skibińska

(podpis wypełniającego ankietę)

Miejscowość

Włocławek, dn. 5. IV 1955 r.

dnia

1955 r.

U W A G A :

Gdyby odpowiedź na jakiegokolwiek podane wyżej pytania nie zmieściła się w rubryce, należy ją dodatkowo wypełnić na ostatniej stronie ankiety z odpowiednim odnośnikiem.

DO ANKIETY NALEŻY DOŁĄCZYĆ SZCZEGÓŁOWY ŻYCIORYS.

Wpisanie

Oświadczenie

J. Ziobkowski

dece Paternuskiego ze dnia 20 V 1955

Jejo córka s i od X 40, urodzona w W-wicach w delegacji do J. Skibinskiej

w naukach sw. piśmie cyfry, oparadziei, nauka również geografii, historii i matematyki

W jejo domu Skibinska ulega 4 dzieci 2 jejo i 2 od spoch. w Dziardowicach ulega w domu Jozimowicza

w Rojewskiej w Wisławicach ulega 2 jejo dzieci i 2 w lokacji Bogusławowa

Wła naley zgodzila sw na prochy rodzina

w 2a naley wiadomosci nie brakuje, przynajmniej 1/2 dekretu dany w tym celu
Wziemyl podpis deces Paternuskiego

Zawiadzenie Nr 0 11 185 / 2 / 55 z 20 VI 1955 r.

Prze. Powiat Rady Nar. Wydz. Oświaty

o zaliczeniu w wypr. pojed. Skibinskiej obrotu krajowego

numerem w Wisławicach Dziardowicach, Bogusławowicach

od 1 X 40 do 6 1 45

hier. Wydz. Oświaty

Stawisław Kurmich

Takie oswied. Rojewskiej w Wisławicach z dn 20 V 55

ulega jejo sypce (od 1 X 1940) Tadeusz Wójcik 7 lat

rozesz z 5-tygodniowym dniem

Rok po tym czasie ulega także jejo córki 7 lat

Rojewski Władysław Wisławice

Oświadczanie Cwikliność, Władysław - Strachy 20 V 1951

W. Słub. posiadał syna w wieku 14 lat ob. n.l. w Hlubokach - Stanisław Cwiklin. Synem jego W. Cwiklin. posiadał w X 50 ok. domu W. Słub. w opiszach. wsi Winkowia oddał o 2 km. Syn miał 8 lat. razem z nim do Winkowia chodził o 6 dzieci - w wieku po 4 h tyg.

W domu razem z nim nie było, ponieważ była ośrodek, że N-ary niedługo po śledztwie do niego. Wtedy zaproponował jej aby mieszkała w którymś z domów. - dzieci wzięły się u W. Cwikliność - do 12 lat w domu 4 dzieci. w latach 7, 8, 9 lat mieszkał razem z Słub. w domu, w tym czasie w opiszach. Na n-lu była w tym czasie 4 dzieci i więcej.

Wtedy również w tym czasie. 4 dni 7, 8, 9 lat z których 1 - 2 dni w domu jest również n-lu

Wtedy w tym czasie plan do Cwikliność przyjechał. 3 x tygodnia w domu od 1 do 13. - w tym czasie 12 lat tygodnia

Na Winkowia również chodził 3 x w tyg. ten od 9 do 13⁰⁰ dzieci razem z innymi w Winkowia pod koniec, tam również w domu. Winkowia 3 x w tyg. w pod opiszach. od 15 do 18 - 8 h tyg.

W tym czasie 33 h tyg. 12 dni 7, 8, 9 lat

Porzucił mieszkał w domu razem z innymi 3 dni; syn swoje i z z opiszach

Winkowia razem z Winkowia do IV, V kl. szk. podł w Hlubokach

Winkowia podł Cwikliność w. sporządził B. Ziobrowski

II. Materiały uzupełniające relexę:
/ Skibińska ~~Joanna~~ Joanna

1. B. Ziobkowski, biogram Skibińskiej
Joanny, [w:] Słow. biograficzny
Kowale..., pod red. S.J. Zasady i
B. Ziobkowskiego, Włocławek -
-Kowal 2006, s. 204, kserokop. k. 2 s. 1-2

SKIBIŃSKA JANINA (1905–1988)

nauczycielka tajnego nauczania, działaczka społeczna.

Urodziła się 24 XII 1905 r. w Aleksandrowie Kujawskim w rodzinie kolejarza Kazimierza Brożka i Franciszki z d. Olejnik. Po ukończeniu trzech klas szkoły powszechnej w rodzinnej miejscowości, zlokalizowanej u gospodarzy: Mikołaja Skibińskiego, Józefa Raszki i Franciszka Lewandowskiego, uczyła się dalej w gimnazjum żeńskim w Toruniu. Ukończyła je małą maturą po szóstej klasie w 1923 r. W tym samym roku podjęła pracę jako niewykwalifikowana nauczycielka w Cettach gm. Chodecz, skąd została przeniesiona od 1 I 1925 r. do szkoły powszechnej w Świątkowicach (ob. gm. Baruchowo), a następnie od 1 listopada tr. do Więslawic (gm. Kowal). Tu zorganizowała szkołę czterooddziałową, w której była pierwszą nauczycielką. W tym okresie podnosiła kwalifikacje, kończąc w wakacje 1925 r. miesięczny wstępny kurs metodyczno-pedagogiczny we Włocławku. W lutym 1927 r. ciężko zachorowała na płuca i we wrześniu tr. została zwolniona z posady przez komisję lekarską w celu podjęcia dalszego leczenia. Po dojściu do zdrowia wyjechała do Gdyni, gdzie mieszkała do 1939 r. i nie pracowała, będąc na utrzymaniu męża.

Po zajęciu Gdyni przez Niemców została z nią z dziećmi w październiku 1939 r. wysiedlona i zamieszkała w Więslawicach, za wsią, w jednej małej izbie. Od stycznia 1940 r. rozpoczęła na prośbę rodziców tajne nauczanie niezorganizowane, które prowadziła do czasu wyzwolenia spod hitlerowskiej okupacji. Uczyła w samych Więslawicach oraz Dziardonicach, Strzałach i Bogusławicach (wszystkie miejscowości w gm. Kowal). Prowadzenie tajnego nauczania w jej przypadku mogło zakończyć się tragicznie, ale Niemiec (NN), który zastał ją

ŹRÓDŁO: Słownik biograficzny..., pod red. Z. J. Zebedy,
D. Ziolkowskiego, Miocianek-Kowal 2006, s. 204-205.

w trakcie nauki, nie zgłosił tego na posterunku żandarmerii. Od tego momentu — początek 1941 r. — uczyła w domach rodziców uczniów w Władysławie i Ludwika Ćwiklińskich oraz Leona Pałaszewskiego w Strzałach, Władysława Rojewskiego w Więslawicach oraz Józefa Janiszewskiego w Dziardonicach. Obok dzieci z tych rodzin, uczyła również własnego syna Władysława Jana i dzieci Cezarego Mazierskiego. W sumie uczyła 15 dzieci w grupach 3–4-osobowych w wymiarze 12 godzin tygodniowo (każdą grupę) w zakresie klas I–V szkoły powszechnej. Uczyła przede wszystkim j. polskiego, geografii, historii i matematyki według przez siebie ułożonego programu, z podręczników jakie posiadali dzieci. Własne książki zmuszona była spalić w okresie przeprowadzania rewizji przez żandarmów (1942), gdy szukali kożuchów i futer dla żołnierzy na froncie wschodnim, w trakcie których karano lub aresztowano właścicieli ukrywanych polskich książek.

Nad bezpieczeństwem lekcji czuwały gospodynie z rodzin, gdzie prowadziła nauczanie, obserwując, czy nie zbliża się jakiś Niemiec. Bano się zwłaszcza nowych osadników i żandarmów. Szczególnie trudna była droga na lekcje, ze względu na częste kontrole żandarmów, dlatego 3–4-kilometrową trasę pokonywała nie drogami, a ścieżkami i miedzami.

Od rodziców nie przyjmowała wynagrodzenia, dlatego starali się oni wynagrodzić ją w naturze żywnością, a w zimie troszczyli się o opał.

Po wojnie dzieci, które uczyła, poszły od razu do czwartej i piątej klasy szkół podstawowych w Kowalu i Więslawicach.

Na prośbę miejscowej społeczności, już 12 II 1945 r. zorganizowała czteroklasową szkołę w Więslawicach (ob. gm. Kowal) dla 117 uczniów i pełniła obowiązki jej kierowniczką, a popołudniami prowadziła kurs dokształcający dla starszej młodzieży i dorosłych. W tej miejscowości pracowała do 30 IX 1946 r. Następnie na własną prośbę przeniesiona została do Grabkowa. W latach 1946–1949 uzupełniała wykształcenie w Liceum Pedagogicznym we Włocławku. Po jego ukończeniu — 30 VI 1949 r. została powołana na stanowisko kierownika szkoły podstawowej w Sarnowie w byłej gm. Piaski (ob. gm. Lubraniec), gdzie pracowała do przejścia na emeryturę.

W 1947 r. wstąpiła do PPR, a w 1948 r. została członkiem PZPR. W latach 1924–1927 i od 1945 była członkiem ZNP.

Odznaczona została Srebrnym i Złotym Krzyżem Zasługi.

Zmarła 15 IX 1988 r. i pochowana została obok męża na cmentarzu komunalnym we Włocławku.

29 VI 1927 r. zawarła w Aleksandrowie Kuj. związek małżeński z Władysławem Skibińskim, pochodzącym z Więslawic mieszkańcem Gdyni, pracującym tam do 1939 r. w Warsztatach Marynarki Wojennej, a w latach okupacji wywiezionym na roboty przymusowe do Rzeszy. Mieli dwóch synów: Eugeniusza (ur. 1928), w okresie okupacji również wywieziony na roboty przymusowe, po wojnie nauczyciel i Władysława Jana (ur. 1935).

AZKO Wł., Akta osobowe, sygn. 1985 (Skibińska J.); tamże, Orzeczenie Powiatowej Komisji Weryfikacyjnej 1945–1948, sygn. 2709; Oświadczenie rodziców dzieci uczonych w l. 1940–1945 przez J. Skibińską z 20 IX 1945 r., — Skibińska J. — relacja (w zbiorach autora); USC Aleksandrów Kujawski, akt małżeństwa nr 70/1927; Zarząd cmentarza komunalnego we Włocławku, Księga cmentarna 1988 r.; Skibińska J., *Najtrudniejsza lekcja*, [w:] *Wspomnienia nauczycielki Ziemi Bydgoskiej z lat 1939–1945*, wybór i wstęp B. Głębowicz, Warszawa 1974, s. 160–162; Krajewski M., *Kujawy wschodnie i ziemia dobrzyńska w latach okupacji hitlerowskiej (1939–1945)*, Włocławek 2002, s. 151–152; B. Ziółkowski, *Spółczesność Kujaw wschodnich wobec polityki okupanta w latach 1939–1945*, [w:] *Spółczesność pomorskie w latach okupacji niemieckiej 1939–1945*, pod red. K. Minczykowskiej i J. Szilinga, Toruń 2004, s. 164; tenże, *Walka o polską oświatę i kulturę na Kujawach wschodnich i w ziemi dobrzyńskiej w latach 1939–1945 — część 2, region, „Zap. Kuj. Dobrzyń.”*, 2005, t. 20, s. 91–118; M. Lemanowicz, *Oświata w latach 1919–1945 we wsi Więslawice*, „Wiadomości Gminne” 2004, nr 7, s. 7; — Reprod. fot. J. Skibińskiej, z „Wiadomości Gminnych”, 2004, nr 7.

Bogdan Ziółkowski

T: M-852/21953om.

Wto wawel.

Skibiniška Janina

1. Karty informacyjne
k. 3

1. 2 3. Włodzisław 1

4. Skibińska Janina 5.

6. ^{nowymi} 7.

8. 9.

10. dowoj w Schnee okup. Wig. 11 1945
^{stawice p. Włodzisław}

12. Stębowicz Bogdan (wyb): „Najtrudniejsza leżeja”

(Wspom. n. n. Ziemi Bydg. z lat 39-45 w-wa 74 N.K)

Rel. S. 7. str. 160. Męzatk, symult. mg internowany

Umyta pon cał okupacje w Włodzisław cał w p. Włodzisław
gdzie osiedlono Niemców

Skibiniška gamina

Włocławek
t. m. 2

zob. Ziółkowski B., Kujawski
Związek Polityczno-Literacki
i Kujawskie Stowarzyszenie
Spółeczno-Literackie ...
Tommi 2006, s. 88

AK. X'124

Skibińska Janina Włocławek
B. Ziótkowski, taj. n. 3
zob. Polska Podziemna na
Gujawach... Tom 2008,
s. 411-412.

AM. X¹14

Skibińska Janina

